

Kapitoly z dějin umění

Okruhy otázek ke zkoušce

- 1) Předmět a metody dějin umění, periodizace dějin umění od pravěku po 20. století
- 2) Kánon krásy: estetická a posvátná geometrie
/viz Eco, kap. I, III/
- 3) Ikonoklasmus a ikonodulie: vztah judaismu, křesťanství a islámu k výtvarné kultuře
/Gombrich, kap. 5 a 7, části/
- 4) Architektura, sochařství a malířství: základní pojmy a klasické teorie (Vitruvius, Plinius, Alberti, Vasari)
/Kroupa, kap. I.3, I.5, III.4, IV.3a/
- 5) Kresba a grafika: základní pojmy (materiály a techniky), počátky grafiky v Německu
/Gombrich, kap. 17, část/
- 6) Gotické umění ve 12.-14. stol.
/Gombrich, kap. 10, 11/
- 7) Gotické umění v českých zemích (se zvláštním zaměřením na krásný sloh)
/Maliva, DČVU I/
- 8) Symbolika středověkého umění
/Eco, kap. I, III/
- 9) Umění italského quattrocenta
Filippo Brunelleschi, Masaccio, Donatello, Fra Angelico, Leon Battista Alberti, Piero della Francesca, Andrea Mantegna, Sandro Botticelli
/Gombrich, část kap. 12, kap. 13/
- 10) Malíři starého Nizozemí: od van Eycků k Boschovi
Jan a Hubert van Eyckové, Rogier van der Weyden, Hugo van der Goes, Hieronymus Bosch
/Gombrich, část kap. 12, 14, 17/
- 11) Umění vrcholné renesance v Toskánsku a v Římě
Donato Bramante, Leonardo da Vinci, Michelangelo Buonarroti, Raffael
/Gombrich, kap. 15/
- 12) Výtvarný umělec a statut umění od Vasariho po 20. století
a) životopisné dílo Giorgia Vasariho, b) počátky akademií umění,
c) umělec jako génius, d) proměny statutu umění, e) teorie „smrti autora“
/Kroupa, IV.3, V.úvod, V.1, Gombrich, pas./
- 13) Malířská tradice Benátek v době renesance a manýrismu
Giovanni Bellini, Giorgione, Tizian, Tintoretto
/Gombrich, kap. 16, 18/

- 14) Emblematika ve výtvarném umění
/Učební materiály v ISu: prezentace ppt/
- 15) Manýrismus
Rosso Fiorentino, Correggio, Parmigianino, Jean de Boulogne (Giovanni da Bologna),
Benvenuto Cellini, El Greco
/Debicki, kap. 9, Gombrich, kap. 16, 18/
- 16) Počátky krajinomalby a zátiší v evropském renesančním a barokním malířství
Albrecht Dürer, Albrecht Altdorfer, Pieter Bruegel st., Claude Lorrain
/Gombrich, kap. 17-20/
Podotázka: Srovnání moralizující žánrové malby v díle Pietera Bruegela st., Jana
Steeny a Williama Hogartha
/Gombrich, kap. 18, 20, 23/
- 17) Umění na dvoře Rudolfa II.
Giuseppe Arcimboldo, Bartolomeus Spranger, Hans von Aachen, Josef Heintz st.,
Roelant Savery, Adrian de Vries, umělecké řemeslo
/Maliva, DČVU 2/
- 18) Protobarokní a raně barokní architektura a urbanismus Říma, hlavní směry barokní
architektury v Evropě
Podotázka: Gian Lorenzo Bernini, první univerzální umělec baroka
Kostel Il Gesù v Římě, El Escorial
Francesco Borromini, Guarino Guarini, Johann Lucas von Hildebrandt, Jules
Hardouin-Mansard, Christopher Wren
/Gombrich, kap. 19, 21-23/
- 19) Raně barokní malířství v Římě
„Boloňská škola“: Annibale Carracci a Guido Reni, Nicolas Poussin, Claude Lorrain,
Caravaggio
/Gombrich, kap. 19/
- 20) Flámské, holandské a španělské malířství 17. století
Petrus Paulus Rubens, Frans Hals, Rembrandt van Rijn, Jan Vermeer van Delft, Diego
Velázquez
/Gombrich, kap. 19, 20/
- 21) Barokní fresková malba – hlavní zásady a pojmy
Pojmy: al fresco – al secco, giornata, kvadraturisté
Giovanni Battista Gaulli, Andrea Pozzo, Giovanni Battista Tiepolo, Franz Anton
Maulbertsch
/Gombrich, kap. 21-22, přednáška/
- 22) Architektura dynamického baroka a barokní gotika v Čechách a na Moravě
Kryštof a Kilián Ignác Dientzenhoferové, Jan Blažej Santini-Eichl
/Maliva, DČVU II/
- 23) Johann Bernhard Fischer z Erlachu a jeho dílo na Moravě
Podotázka: Císařský styl Karla VI. a projekty Josefa Emanuela Fischera z Erlachu

/přednáška, DČVU II/

- 24) Barokní malířství a sochařství v Čechách
Karel Škréta, Petr Brandl, V. V. Reiner, M. B. Braun, F. M. Brokof
/Maliva, DČVU II/
- 25) Franz Anton Maulbertsch a jeho dílo na Moravě
Maulbertschův okruh: Josef Winterhalder ml., F. I. Leicher, srov. J. L. Kracker
/Maliva, DČVU II/
- 26) Rokoko a sentimentalismus ve francouzském malířství
Podotázka: Rokoko jako dekorativní styl
Antoine Watteau, François Boucher, Jean Siméon Chardin
/Gombrich, kap. 22-23/
- 27) Sochařství a architektura neoklasicismu
Podotázka: Počátky neogotiky v architektuře
Antonio Canova, Bertel Thorvaldsen, John Soane, Leo von Klenze, Karl Friedrich Schinkel
/Debicki, kap. 12, Gombrich, kap. 24, přednáška/
- 28) Evropské malířství od neoklasicismu po realismus (od 80. let 18. století po 50. léta 19. století)
J. L. David, J. W. Turner, John Constable, J.-A. D. Ingres, Théodore Géricault, Eugène Delacroix, C. D. Friedrich, J. F. Millet, Gustave Courbet
/Debicki, kap. 12-14, Gombrich, kap. 24-25/
- 29) Umělci imaginace: Francesco Goya, William Blake, Heinrich Füssli, Odilon Redon
Podotázka: Ilustrace a karikatura v 19. století, Honoré Daumier
/Gombrich, kap. 24, přednáška/
- 30) Umění historicismu, akademismus, salónní malba
A. W. N. Pugin, Charles Barry, Gottfried Semper, Viollet le Duc, Thomas Couture, Hans Makart
Josef Zitek, Vojtěch Hynais
/Debicki, kap. 13, přednáška/
- 31) Malířství impresionismu ve Francii a v českých zemích
Edouard Manet, Claude Monet, Pierre Auguste Renoir, Edgar Degas
Václav Radimský, Antonín Slavíček, Antonín Hudeček
/Debicki, kap. 14, Gombrich, kap. 25, Maliva, DČVU 4/
- 32) Hnutí uměleckých řemesel, prerafaelité a secese
John Ruskin, William Morris, D. G. Rosetti, J. E. Millais, J. A. McNeill Whistler
Aubrey Beardsley, Victor Horta, Henri van de Velde, Antoni Gaudí, Henri de Toulouse-Lautrec
/Gombrich, kap. 25-26/
- 33) Umění secese ve střední Evropě
pojmy: mnichovská, vídeňská a berlínská secese, SVU Mánes

Hermann Obrist, Otto Wagner, J. M. Olbrich, Josef Hoffmann, Jan Kotěra, Gustav Klimt, Egon Schiele, Alfons Mucha, Jan Preisler, František Bílek
/Gombrich, kap. 25-26, přednáška/

34) Postimpresionismus

Podotázka: Sochař Auguste Rodin

Paul Cézanne, Georges Seurat, Vincent van Gogh, Paul Gauguin, skupina Nabis, Edvard Munch

/Gombrich, kap. 25-27/

35) Avantgardní umění v Evropě: fauvismus, expresionismus, kubismus, futurismus, abstrakce

Henri Matisse, Georges Roualt, E. L. Kirchner, Emil Nolde, Ernst Barlach, Oskar Kokoschka, Pablo Picasso, Georges Braque, Carlo Carrà, Vasilij Kandinskij, Piet Mondrian, František Kupka

/Debicki, kap. 16-19, Gombrich, kap. 27, přednáška/

36) Kubismus, expresionismus a kubofuturismus v českých zemích

Bohumil Kubišta, Emil Filla, Josef Čapek, Otto Gutfreund, Otakar Kubín

Pavel Janák, Josef Gočár, Josef Chochol

/Maliva, DČVU 4/

37) Metafyzické malířství, dada, surrealismus a imaginativní autorské koncepce

Podotázka: Kinetické umění

Giorgio de Chirico, Marcel Duchamp, Hans Arp, Max Ernst, André Masson, Salvador Dalí, Juan Miró, Paul Klee, Marc Chagall, Alexander Calder

/Gombrich, kap. 27/

38) „Forma sleduje funkci“ – inženýrská architektura 19. století, „protofunkcionalismus“, konstruktivismus a funkcionalismus

Gustave Eiffel, L. H. Sullivan, F. L. Wright, Adolf Loos, Peter Behrens, Le Corbusier, Walter Gropius, Ludwig Mies van der Rohe, Alvar Aalto

/Gombrich, kap. 27, přednáška/

39) Umění v českých zemích 1918-1938

/Maliva, DČVU 4/

40) Umění 40.-80. let 20. století

pojmy: action painting, geometrická abstrakce, tašismus, informel, umění akce, op art, pop art, happening, minimalismus, konceptuální umění, nová figurace
nový klasicismus, postmodernismus a dekonstrukce

Vysvětlení zkratk

Debicki: Jacek Debicki et alii, *Dějiny umění: malířství, sochařství, architektura*. Praha: Argo, 1998.

DČVU: *Dějiny českého výtvarného umění*. Praha: Academia, 1984 ad.

Eco: Umberto Eco a kol., *Dějiny krásy*. Praha: Argo, 2005.

Gombrich: Ernst Hans Gombrich, *Příběh umění*. Praha: Odeon, 1992.

Kroupa: Jiří Kroupa, *Školy dějin umění. Metodologie dějin umění I*. 2. vyd. Brno: FF MU, 2007.

Maliva: Josef Maliva, *Hodiny s výtvarným uměním českých zemí: nárys dějin umění od pravěku do poloviny 20. století*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001.